

THÀNH PHỐ HỌC TẬP

1. Khái niệm về Thành phố học tập

Khái niệm Thành phố học tập (ban đầu có tên gọi là Thành phố giáo dục) được đề cập lần đầu tiên vào những năm 1970 của thế kỉ XX bởi Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (Organization for Economic Cooperation and Development - OECD). Theo tổ chức này, Thành phố giáo dục được dùng để chỉ những đô thị coi giáo dục là một chiến lược và chính sách hàng đầu để phát triển kinh tế và phát triển bền vững, cải thiện chất lượng cuộc sống cho mọi công dân (OECD, 1985).

Khái niệm về Thành phố học tập rất đa dạng và liên tục được phát triển, mở rộng. Trong những năm gần đây, khái niệm Thành phố học tập được sử dụng rộng rãi nhất là khái niệm do Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hợp Quốc (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization - UNESCO) đưa ra, cụ thể như sau:

“Thành phố học tập là một thành phố huy động tối đa và hiệu quả tất cả các nguồn lực nhằm:

- Tạo ra các cơ hội học tập từ cấp phổ thông đến cấp đại học một cách bình đẳng cho mọi công dân của mình;
- Thúc đẩy việc học tập trong từng gia đình và cộng đồng;
- Thúc đẩy việc tạo điều kiện cho học tập vì công việc và học tại nơi làm việc;
- Mở rộng việc sử dụng các công nghệ học tập hiện đại;
- Đảm bảo chất lượng học tập của người dân, thực hiện đa dạng hóa về các hình thức học tập, các nội dung học tập và các phương pháp học tập của người lớn;
- Xây dựng văn hóa học tập suốt đời.”

2. Mạng lưới thành phố học tập toàn cầu của UNESCO

Trước làn sóng phát triển mạnh mẽ của các Thành phố học tập trên thế giới, UNESCO đưa ra sáng kiến thành lập một Mạng lưới Thành phố học tập toàn cầu dưới sự điều phối của Viện Học tập suốt đời UNESCO (UNESCO Institute for Lifelong Learning - UIL). Đây là một mạng lưới định hướng chính sách quốc tế, ra đời với mục tiêu thúc đẩy đối thoại chính sách và học tập đồng đẳng giữa các thành phố, tăng cường các quan hệ đối tác, phát triển năng lực và các công cụ để khuyến khích và ghi nhận những tiến bộ đạt được trong việc xây dựng các thành phố học tập trên toàn cầu.

Cứ hai năm một lần, UNESCO tổ chức Hội nghị quốc tế về Thành phố học tập nhằm đánh giá các chiến lược, cách tiếp cận xây dựng Thành phố học tập có hiệu quả và thảo luận các định hướng xây dựng Thành phố học tập trong hai năm tiếp theo. Tại các Hội nghị này, UNESCO cũng trao tặng danh hiệu “Thành phố học tập toàn cầu của UNESCO” cho các thành phố có các sáng kiến thúc đẩy học tập suốt đời hiệu quả nhất.

Hội nghị quốc tế về Thành phố học tập lần thứ nhất diễn ra vào năm 2013 tại Thành phố Bắc Kinh, Trung Quốc. Tính đến năm 2022, UNESCO đã tổ chức năm Hội nghị quốc tế về Thành phố học tập.

Quy trình tham gia Mạng lưới Thành phố học tập toàn cầu của UNESCO

Để trở thành thành viên của Mạng lưới Thành phố học tập toàn cầu, các thành phố cần thực hiện 4 bước như sau:

Bước 1: Tham khảo Bản tóm tắt ý tưởng chủ đạo dành cho các thành viên Mạng lưới Thành phố học tập của UNESCO và chia sẻ tài liệu này với các bên liên quan.

Bước 2: Cam kết triển khai theo các Tài liệu Hướng dẫn Mạng lưới Thành phố Học tập Toàn cầu của UNESCO.

Bước 3: Hoàn thành mẫu đơn đăng kí thành viên. Thị trường/lãnh đạo thành phố kí xác nhận đơn đăng kí này.

Bước 4: Gửi đơn đăng kí qua email đến Ủy ban Quốc gia UNESCO tại nước sở tại và nhóm điều phối Thành phố học tập của UNESCO tại địa chỉ: learningcities@unesco.org.

Tài liệu hướng dẫn và quy trình nộp hồ sơ để trở thành thành viên chính thức của Mạng lưới học tập toàn cầu của UNESCO được đăng tải tại website của UIL tại địa chỉ: <https://uil.unesco.org/lifelong-learning/learning-cities/become-member>.

UNESCO mở hồ sơ đăng kí hai năm một lần. Đến năm 2022, đã có hai trăm chín mươi tư thành phố từ bảy mươi sáu quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới chính thức trở thành thành viên của mạng lưới này.

3. Xây dựng thành phố học tập tại Việt Nam

Việt Nam chủ trương xây dựng xã hội học tập từ cơ sở. Các mô hình học tập đang được triển khai gồm Gia đình học tập, Dòng họ học tập, Cộng đồng học và Đơn vị học tập theo Quyết định số 281/QĐ-TTg và Cộng đồng học tập cấp xã theo Thông tư số 44/2014/TT-BGDĐT. Năm 2020, Bộ Giáo dục và Đào tạo tiếp tục ban hành Thông tư số 22/2020/TT-BGDĐT đánh giá, xếp loại đơn vị học tập đối với các cơ quan hành chính cấp huyện, cấp tỉnh. Theo phân cấp hành chính, bước tiếp theo trong quá trình hoàn thiện các mô hình học tập để xây dựng một xã hội học tập là xây dựng các thành phố học tập.

Năm 2019, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã phối hợp với Hội Khuyến học Việt Nam có công văn hướng dẫn các địa phương đăng ký tham gia Mạng lưới Thành phố học tập toàn cầu của UNESCO. Đến năm 2022, Việt Nam đã có ba thành phố chính thức gia nhập Mạng lưới Thành phố học tập toàn cầu của UNESCO là Vinh (Nghệ An) và Sa Đéc, Cao Lãnh (Đồng Tháp).

Song song với việc hướng dẫn các địa phương tham gia mạng lưới Thành phố học tập toàn cầu của UNESCO, Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng phối hợp với Hội Khuyến học Việt Nam xây dựng Bộ tiêu chí thành phố học tập dành riêng cho Việt Nam và lựa chọn thí điểm Bộ tiêu chí này tại bảy thành phố gồm: Cao Bằng, Hải Phòng, Vĩnh Phúc, Nghệ An, Đồng Tháp, Lâm Đồng, Bà Rịa – Vũng Tàu. Sau khi kết thúc thí điểm, dự kiến Bộ tiêu chí về Thành phố học tập của Việt Nam sẽ được triển khai đại trà, thực hiện các mục tiêu về xây dựng thành phố học tập được quy định tại Quyết định số 1373/QĐ-TTg ngày 30 tháng 7 năm 2021 của Thủ tướng chính phủ ban hành Đề án Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021-2030.

TỔNG LIÊN ANH

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Thông tư số 44/2014/TT-BGDĐT quy định về đánh giá, xếp loại "Cộng đồng học tập" cấp xã*. 2014.
2. Thủ tướng Chính phủ. *Quyết định số 281/QĐ-TTg ban hành Đề án “Đẩy mạnh phong trào học tập suốt đời trong gia đình, dòng họ, cộng đồng đến năm 2020”*. 2014.

3. Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Công văn số 86/BGDĐT-GD&ĐT hướng dẫn đăng ký tham gia Mạng lưới Thành phố học tập toàn cầu của UNESCO*. 2019.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Thông tư số 22/2020/TT-BGDĐT về quy định về đánh giá, xếp loại Đơn vị học tập*. 2020.
5. Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Công văn số 5191/BGDĐT-GD&ĐT, 5192/BGDĐT-GD&ĐT, 5193/BGDĐT-GD&ĐT, 5194/BGDĐT-GD&ĐT, 5195/BGDĐT-GD&ĐT, 5196/BGDĐT-GD&ĐT, 5197/BGDĐT-GD&ĐT hướng dẫn triển khai thí điểm công nhận huyện/thành phố học tập, tỉnh thành phố học tập*. 2021.
6. Thủ tướng Chính phủ. *Quyết định số 1373/QĐ-TTg ban hành Đề án Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021-2030*. 2021.
7. Organization for Economic Cooperation and Development. *Education in modern society*. Paris: OECD. 1985.
8. Longworth, N. *Making lifelong learning work: Learning cities for a learning century*. Sterling, Vermont: Stylus Publishing Inc. 1999.
9. UNESCO Institute for lifelong learning. *UNESCO Global network of learning cities: Guiding documents*. 2015.